

een tuin vol onkruid; achter de arkaden, die rusten op Byzantijnsche kapiteelen, cellen vol puin, en een gebedszaal, waar de muurtegels beginnen los te raken, met de wasch van den begraafplaats-wachter aan een lijntje er dwars door heen gehangen. Een gebouw, dat nergens voor dient, staat stil, en gaat dus achteruit. Maar hoe zal men het anders oplossen?

Een heel merkwaardige medrese is die bij de Moskee van Murad I, op een hooger terrein iets buiten de stad gelegen. De medrese bevindt zich hier nl. met de moskee in één gebouw, als een verdieping op de moskee geplaatst. Er loopt een lange loggia over den geheelen voorkant, en aan de zijkanten liggen de cellen der studenten. Voelt men bij de normale medrese, hoe alles in één complex verbonden is om den centralen hof, hier valt het in stukken uiteen, — in gangen en portalen; want een centrum ontbreekt, daar het moskee-gewelf zich in het midden omhoog drong. Dus, terwijl anders in een medrese de wereld is buitengesloten, en de blik zich naar binnen richt, noodigt hier de breede loggia, — waarvan ik twee photo's geef, blz. 187 en 205, — tot een in zich opnemen van het leven daarbuiten, tot een bewonderend beschouwen van het wijde dal van Broessa.

De grafmonumenten bij de moskeeën — de türbe's — getuigen van een waakzame zorg om hun bestaan. Hier rusten de sultans, die over het Ottomaansche rijk heerschten vóór de inneming van Constantinopel — elk met hun verwanten bij de door hen gestichte moskee. Het zijn vierkante of polygonale, kleine mausolea, met een koepel overwelfd, waarin de leege sarcophagen staan; de dooden zijn daaronder begraven.

Het kleurrijkste is die van Mohamed I, de Groene Türbe, naast de Groene Moskee (blz. 206). Van buiten met de effen blauw-groene tegelbekleding tegen zijn acht kanten, — wij zagen hem reeds in al zijn pracht afsteken tegen den zongetinten Olympus. Van binnen straalt alles van de bonte faïence, de muren, de mihrab, en ook de sarcophagen. Om de deur is aan den binnenkant een omlijsting van effen donkergroen; maar verder loopt er rondom een bekleding van turquoise tegels, waarop — tusschen de ramen — groote ovale, boven en beneden spits toeloopende medaillons in blauw, met bonte bloemranken beschilderd. En de mihrab en de sarcophagen in het midden, het is alles blauw, met kleurige arabesken en bloemen versierd.

Al gauw beseffen wij, wat de kleurenrijkdom in deze türbe zoo krachtig releveert, maar tegelijk eenigszins grof maakt: dat is het in relief opgelegde geel, dat hier in de groote Arabische letters der opschriften rondom op het blauw-bonte fond der hooge sarcophagen is aangebracht. Dit harde geel komt hier in plaats van het matte goud, dat elders schuchter over de bonte tegels speelt. In de diepe vensternissen der zes ramen staan rijen bloeiende, roode geraniums in bloempotten; en al de kleuren aan de muren en op de